

Vertrouwen in onderling zakendoen

Standpunt Wettelijke controlegrenzen ondernemingen

In het maatschappelijk verkeer, ondernemersveld, vanuit nationaal en Europees perspectief én binnen de accountancywereld zelf worden om diverse redenen (lastenverlichting, aantal stakeholders, mate van interne beheersing) vraagtekens gesteld bij de huidige grenzen van de wettelijke controleplicht van ondernemingen.

Gezien de toenemende vraag om transparantie en risicobeheersing in het maatschappelijke verkeer en de vraag naar zekerheid in de markt (in andere vormen) ook toeneemt, vindt SRA het van belang om een gefundeerde, goed onderbouwde langetermijnvisie op 'Vertrouwen in onderling zakendoen' te ontwikkelen. In dit tijdsgewricht van controle, toezicht en transparantie vinden wij het een achterhaalde actie om risicobeheersing en daarmee betrouwbaarheid in het maatschappelijke verkeer te verminderen.

In het handelsverkeer wordt veel gebruik gemaakt van het beoordelen van de betrouwbaarheid van een handelspartner; zowel vanuit de leverancier als vanuit de afnemer. Betrouwbaarheidsstempels (of dat nu in de vorm van een jaarrekening is of niet) geven vertrouwen in onderling zakendoen. 'Boekhouden' is niet iets voor overheden maar juist voor rechtszekerheid tussen bedrijven onderling. Het geven van betrouwbaarheid binnen het maatschappelijke verkeer is dan ook niet voor niets in het civiel recht (Burgerlijk Wetboek) geregeld.

Een onderneming is wettelijk verplicht een controle van de jaarrekening door een accountant te laten uitvoeren, indien er (in 2 achtereenvolgende jaren) wordt voldaan aan minimaal twee van de volgende criteria:

- Balanstotaal van € 4,4 miljoen
- 50 werknemers
- Omzet van € 8,8 miljoen

Deze criteria voor de wettelijke controleplicht zijn opgesteld voor de economische crisis. De balanstotalen en omzetgemiddelden van (middelgrote) ondernemingen zijn nadien flink gedaald zodat het aantal ondernemingen dat moet voldoen aan de wettelijke controleplicht daalde. Het langetermijneffect van verhogen van bovenstaande criteria ten opzichte van de beginsituatie (van voor de crisis) is dat verhoudingsgewijs nog minder ondernemingen verplicht zullen zijn om te rapporteren. Hierdoor neemt ook de betrouwbaarheid ergo de zekerheid in onderling zakendoen binnen het maatschappelijk verkeer af, terwijl de roep om risicobeheersing, transparantie, zekerheid binnen het maatschappelijke verkeer (tussen bedrijven, banken, overheden) juist toeneemt.

Uit de huidige praktijk blijkt echter dat er te vaak op onjuiste informatie besluiten worden genomen, die in feite een negatieve invloed hebben op het tot stand komen van business. Daarnaast leert de ervaring dat wanneer controle niet plaatsvindt, de betrouwbaarheid ras afneemt bij toename van de omvang van ondernemingen. Met name het achterblijven van de beheersingsmaatregelen van de informatiestromen bij groei is evident. Op zich is deze beweging logisch omdat onderzoek uitwijst dat een ondernemer meer vanuit onderbuikgevoel en vertrouwen werkt dan vanuit beheersing en betrouwbaarheid.

Op het moment echter dat de ruimte voor het achterblijven van de betrouwbaarheid wordt opgerekt, zullen 'ongelukken' toenemen, zullen de risico's voor stakeholders toenemen en zullen daardoor nieuwe drempels voor de groei worden opgeroepen c.q. ontstaan. De failure zal toenemen. Betrouwbaarheid als basis voor onderling samenwerken (waarvoor gepleit wordt in de nieuwe modellen), is een noodzakelijk borging gebaseerd op stabiliteit en dus op betrouwbaarheid en performance. Kortom in plaats van 'beperken' van betrouwbaarheid is betrouwbaarheid gebruiken voor groei een beter uitgangspunt. Er worden te vaak slechte of geen keuzes gemaakt door gebrek aan betrouwbare informatie. Kijk bijvoorbeeld naar de financieringsproblematiek in het mkb. Amerikaans onderzoek wijst uit dat er een directe relatie ligt tussen het geven van zekerheid (audit) en kapitaalkosten: hoe meer zekerheid, hoe

lager de kapitaalkosten.¹ Ook voor banken en andere financiers lijkt dit onderzoek een pleidooi voor het nadrukkelijker vragen om meer (en frequentere) zekerheid van ondernemingen. Zowel vanuit het gezichtspunt van banken, als van ondernemingen zelf.

Vertrouwen in onderling zakendoen, juist in het mkb, is een groot goed. Dat neemt niet weg dat het van belang is om mee te bewegen met huidige en toekomstige wensen over betrouwbaarheid, risicobeheersing en verantwoordingen binnen het maatschappelijk verkeer. Zo constateert de toezichthouder (AFM) dat het belang van de financiële verantwoordingen (onder meer wettelijke controle) in het mkb wordt onderschat. Stakeholders zelf zouden er ook veel meer belang aan moeten hechten. Dit roept de vraag op of de huidige verantwoordingen nog voldoen, aansluiten bij de wensen van de stakeholders en of de criteria die eraan ten grondslag liggen nog van deze tijd zijn.

De cycli in ondernemingen worden steeds korter en daarmee worden de risico's groter; daarmee neemt ook de vraag naar zekerheid bij verantwoordingen en toekomstgerichte informatie toe. In dit kader kunnen we vraagtekens zetten bij de huidige interval van rapporteren. Doordat de verantwoordingscycli steeds korter worden (ook onder invloed van digitale ontwikkelingen), is het de vraag of stakeholders in het kader van risicobeheersing frequenter willen worden geïnformeerd [interval verplichte publicatie is nu 13 tot maximaal 24 maanden], of (bijvoorbeeld in het kader van uitstelaanvragen bij de Belastingdienst) een globaal tussentijds overzicht eisen voordat uitstel kan worden verleend. Naast informatie over de financiële en bedrijfsrisico's bestaat er ook de wens om te weten welke mate van zekerheid/betrouwbaarheid men kan hechten aan deze informatie

De vraag die wij ons zouden moeten stellen is: is de omvang van een onderneming nog wel het juiste criterium om de mate van het geven van zekerheid/risicobeheersing af te meten? Of de aard van de onderneming? Of zijn er andere criteria die in de huidige omstandigheden maatgevender zijn? Bijvoorbeeld de relatieve afstand van de stakeholder tot de onderneming? Het belang van het risico dat beheerst moet worden? Het belang van de stakeholder zelf? Is er een verband tussen de toename van risico's en de roep om/vraag naar meer zekerheid? Hoe groter het risico, hoe meer vraag naar betrouwbaarheid én naar zekerheid over de betrouwbaarheid?

Het mkb is de motor van de Nederlandse economie en een belangrijke factor voor de schatkist. Nu risicobeheersing bij alle stakeholders een steeds belangrijkere rol gaat spelen en de vraag naar zekerheid in de markt (in andere vormen) ook toeneemt, vindt SRA het van belang om de bestaande controlegrenzen voorlopig te handhaven.

Wel staat SRA als vertegenwoordiger van accountantskantoren werkzaam in het mkb open voor een onderzoek om de controleplicht c.q. de toegevoegde waarde van zekerheid/ betrouwbaarheid van aanvullende criteria te voorzien om daarmee de effectiviteit, maatschappelijk nut en toegevoegde waarde van controle beter te waarborgen. Wij denken hierbij aan het benoemen van de aard van de stakeholders en hun behoeften en het aanvullen van de objectieve criteria met kwalitatieve criteria op het terrein van risico's en maatschappelijke relevantie. Ook in het rapport 'In het publieke belang' van de NBA wordt dit onderzoek voorgesteld om uit te voeren.

In dat kader en kijkend naar de accountancysector zelf: Het is van uiterst belang om ook binnen het mkb-segment met volle energie te werken aan de kwaliteit en veranderingen binnen de sector. Juist vanwege het feit dat de SRA-kantoren eenzelfde aantal vrijwillige wettelijke controles (6350) uitvoert voor ondernemingen. In die zin pleit SRA naast inhoudelijke uitbreiding van de controleverklaring naar onderzoek om gerichtere assurance te kunnen geven in het mkb-segment ten behoeve van alle stakeholders. Tevens kan dit onderzoek bijdragen tot een efficiënte en effectieve wijze van onderzoek, onderbouwing en besluitvorming over de criteria en eventuele aanvullingen daarop van de controlegrenzen.

Juist in een snel veranderende omgeving zijn aan assurance gekoppelde aspecten als fraude en continuïteit niet te onderschatten. Ook de overheid (Belastingdienst) steunt op de kwaliteit (assurance) in

¹ Small businesses whose books are audited—by a hired certified public accountant, not the Internal Revenue Service—improve their chances of getting a loan, and at far better terms, than businesses with less scrutinized financial statements, a new study shows. Uit: Audits Add Shine to Firms, Wall Street Journal, 31-1-2011; Zie pagina 4

de markt ten behoeve van haar inkomstenstroom. Daarom is bovengenoemd onderzoek naar criteria en uitvraag in het mkb van groot belang, alvorens de controlegrenzen zonder meer worden aangepast. Administratieve lastendrukvermindering (veelal argument van Ondernemend Nederland) zou niet het enige doel moeten zijn waarop getoetst wordt. SRA is in dit kader voorstander van onderzoek naar behoeften van assurance bij de stakeholders, juist ook gezien vanuit de verschillende risicoperspectieven. Deze onderzoeken komen de overall-doelstelling van het verbeteren van kwaliteit en de benodigde marktwerking in de hele keten ten goede. Kortom, eerst de discussie voeren en onderzoek doen en dan pas besluiten over eventuele aanpassing van wettelijke controlegrenzen.

Nieuwegein, 3 maart 2015

Dow Jones Reprints: This copy is for your personal, non-commercial use only. To order presentation-ready copies for distribution to your colleagues, clients or customers, use the Order Reprints tool at the bottom of any article or visit www.djreprints.com

- [See a sample reprint in PDF format.](#) • [Order a reprint of this article now](#)

THE MONEY HUNT

Audits Add Shine to Firms

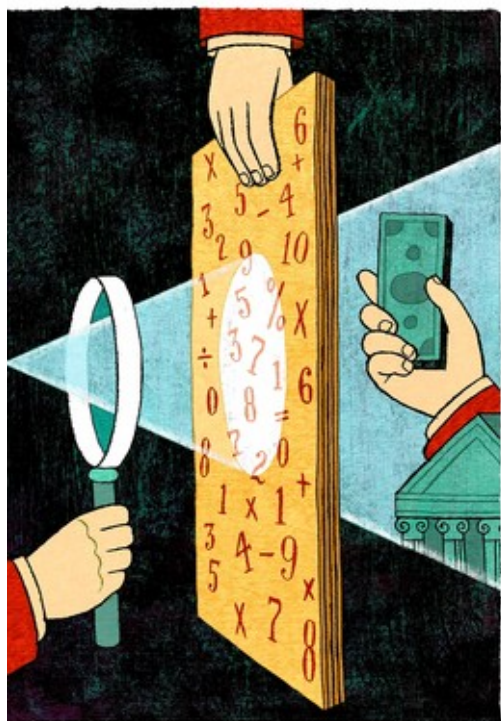
Study Finds Certified Financial Statements Help Businesses' Loan Prospects

By ANGUS LOTEN

Updated Jan. 13, 2011 12:01 a.m. ET

Small businesses whose books are audited—by a hired certified public accountant, not the Internal Revenue Service—improve their chances of getting a loan, and at far better terms, than businesses with less scrutinized financial statements, a new study shows.

Yet even as owners continue to struggle with tight credit, few can afford the time, effort or cost of preparing complex financial statements, let alone having them audited, small-business owners, lenders and accountants say.

James Steinberg

CPA-verified assurance after an audit.

An audit provides third-party assurance that a company's financial statements are correctly prepared and based on verified business data, while a review shows the statements are at least internally consistent with data provided by management.

"There appears to be a very real cost benefit to getting an audit, beyond the obvious value of having your financial statements in order," says Michael Minnis, a Booth School assistant professor of accounting who

"Banks love when you have audited financials because they view it as a form of insurance," says Buzz Rose, a certified public accountant in Pittsburgh. "But audits have become very expensive and to have one done 'just in case' would seem to be a waste of time and money."

But the benefits might outweigh the costs.

Based on data from more than 10,000 closely held companies—about half of which have less than 500 employees—a study by the University of Chicago Booth School of Business found audited businesses save an average of \$6,900 for every \$1 million in outstanding debt every year as a result of lower interest rates, which were more than half a percentage point below rates paid by nonaudited businesses. For a loan of \$3.3 million, the average size of loans analyzed in the study, the savings was about \$23,000.

A small-business audit costs anywhere from \$5,000 to \$75,000, depending on the size of the company, the complexity of its data and other factors—typically double the cost of a financial statement review, the next highest level of

led the study. The Booth School study is expected to be published in the Journal of Accounting Research in May.

Similarly, a joint study last year by Michigan State University and Indiana University found small businesses with audited financial statements were "significantly less likely" to be denied credit from banks.

David Leuthold, chief executive of Century Negotiations Inc., a North Huntingdon, Pa., consumer-debt settlement firm, says he started having his books audited annually in 2005 to double-check his own bookkeeping, paying about \$8,000 an audit. The move paid off when he applied for a \$100,000 line of credit the following year.

"The bank required audited financial statements," says Mr. Leuthold, whose company made \$8 million in revenue last year. Even without audited books, he believes the bank might have approved the loan, though at less favorable terms. "We had what they wanted, so it was definitely worth it," he says.

Still, for many small businesses seeking a loan, lenders say an audit is costly and unnecessary.

"Audits provide good information. The more concrete information a lender can get, the better," says Tom Burke, the director of Wells Fargo's Small Business Administration lending division. But he questioned the necessity of audits for every business.

Mr. Burke says a business with less than \$1 million in annual revenue can ask a CPA to prepare a compilation, which is a cheaper, unaudited financial statement based on recorded sales, inventory and other data. Since owners often use these statements to manage daily operations—and they're prepared by CPAs—lenders have some assurance of the statements' accuracy in making loan decisions.

"I'd hate to see people taking steps that aren't necessary, or that they can't afford," Mr. Burke says.

Small-business accountant David Wilke, of Carnegie, Pa., says he helps borrowers and lenders negotiate loan terms based on mutually acceptable levels of assurance, ranging from compilations to audits. He says a CPA "adds value by determining what a bank wants and what a business can provide at an early stage," rather than trying to convince every client to get audited.

Mr. Rose, the accountant in Pittsburgh, says it's only worth going through an audit—which can require days and even weeks of a manager's time—when a business owner has a loan in hand that's contingent on providing audited financial statements.

Audited or not, less than a quarter of businesses with fewer than 500 employees keep financial statements of any kind, according to the Federal Reserve Board's National Survey of Small Business Finances.

"There's a lot of criticism that it's expensive and difficult to prepare and audit your financial statements," says Teri Yohn, an Indiana University associate professor of accounting who sits on the Financial Accounting Foundation's blue-ribbon panel on private-company accounting standards. "But there are clearly benefits."

Write to Angus Loten at angus.loten@wsj.com